

سبک تعالی

آیا خوراک جسم و روان خود را از صافی حلال و حرام می‌گذرانیم؟

نگاه کن به آنچه می‌خوری!

■ **حجت‌الاسلام مهدی حسین پور**

با دقت در آیات و روایات، در می‌یابیم که انسان موجودی دارای دو بعد است: یکی روح و دیگری جسم که هر دوی اینها نیاز به تغذیه دارند. در این نوشتار بر آنیم تا با رجوع به تفلیسین توجه خود را متمرکز کنیم دراصل تغذیه، اما مهم‌تر از آن این است که ما این مواد را از کجا و چه راهی تهیه می‌کنیم؟
مواد را که با آن جسم خود را تغذیه می‌کنیم، علمی را که با آن عقیده و فکر خود را رشد می‌دهیم. در اعتقاد ما شیعیان، قرآن معجزه‌های جاوید است و تا آخرین دوران زندگی انسان‌ها اثرگذار خواهد بود. در صورتی که بعضی افراد اینچنین معتقد نبوده و با نگاهی سطحی به آیات قرآن نظری می‌کنند.
خداوند در سوره مبارکه عبس آیه ۲۴ می‌فرماید: «فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَىٰ طَعَامِهِ». پس آدمی به طعام خود بنگرد. در همین ابتدای کلام، ممکن است با سؤالاتی از این قبیل مواجه شویم که خداوند از بیان این آیه چه منظوری دارد؟ چه دلیلی دارد که من به غذای خودم نگاه کنم؟ آیا نیازی بود که در این مورد آیه نازل شود؟ از طرفی مثلا اگر کسی ناپیابا باشد، مخاطب این آیه نخواهد بود؟ و از این قبیل سؤالات که به خاطر نگاه سطحی به آیات، برای افراد به وجود می‌آید. ■ ■ ■

■ **ماجرای شیخ انصاری**

روزی شیخ انصاری (ره) به یکی از دوستانش مختصر پولی داد تا نان بخرد. وقتی برگشت شیخ دید حلوا هم گرفته و روی نان گذاشته است. به او گفت: پول حلوا را از کجا آوردی؟ گفت: به عنوان قرض گرفتم. شیخ فقط آن قسمت از نان را که حلوایی نبود خورد و گفت: من یقین ندارم برای ادای قرض زنده باشم. روزی همان طلبه پس از سال‌ها به نجف آمد و خدمت شیخ رسید و عرض کرد: چه عملی انجام دادید که به این مقام رسیدید و خداوند شما را موفق نمود که اکنون در رأس حوزه علمیه قرار گرفته‌اید؟ شیخ گفت: چون من جرئت نکردم حتی نان زیر حلوا را بخورم، ولی تو با کمال جرئت نان و حلوا را تناول نمودی. شکم انسان همچون تنبوست و غذای انسان همچون هیزم‌های داخل تنور. حال اگر هیزم تو و نمناک داخل تنور بریزیم چه اتفاقی می‌افتد؟ تنور و اطراف آن بر می‌شود از دود و کسی که آنجا حضور دارد دیگر نمی‌تواند شعله‌های آتش و نور را ببیند و دودش به چشم خودش خواهد رفت.

وقتی شکم انسان پر شد از حرام، دیگر نمی‌تواند نور وجود امام را ببیند. به عنوان مثال در جریان کربلا امام را هر مقدار، خودش می‌کند آتری ندارد. بدن انسان نیاز به مواد غذایی دارد ولی هر انسان مؤمن و خداشناسی دقت دارد که نباید با هر غذایی نیازش را برطرف کند. گاهی انسان مال حلال و درآمد حلالی به دست می‌آورد ولی با پرداخت نکردن خمس، باز هم مصداق کسانی خواهد شد که مال حرام می‌خورند.

■ **تاکید ویژه اسلام بر استفاده از حلال**

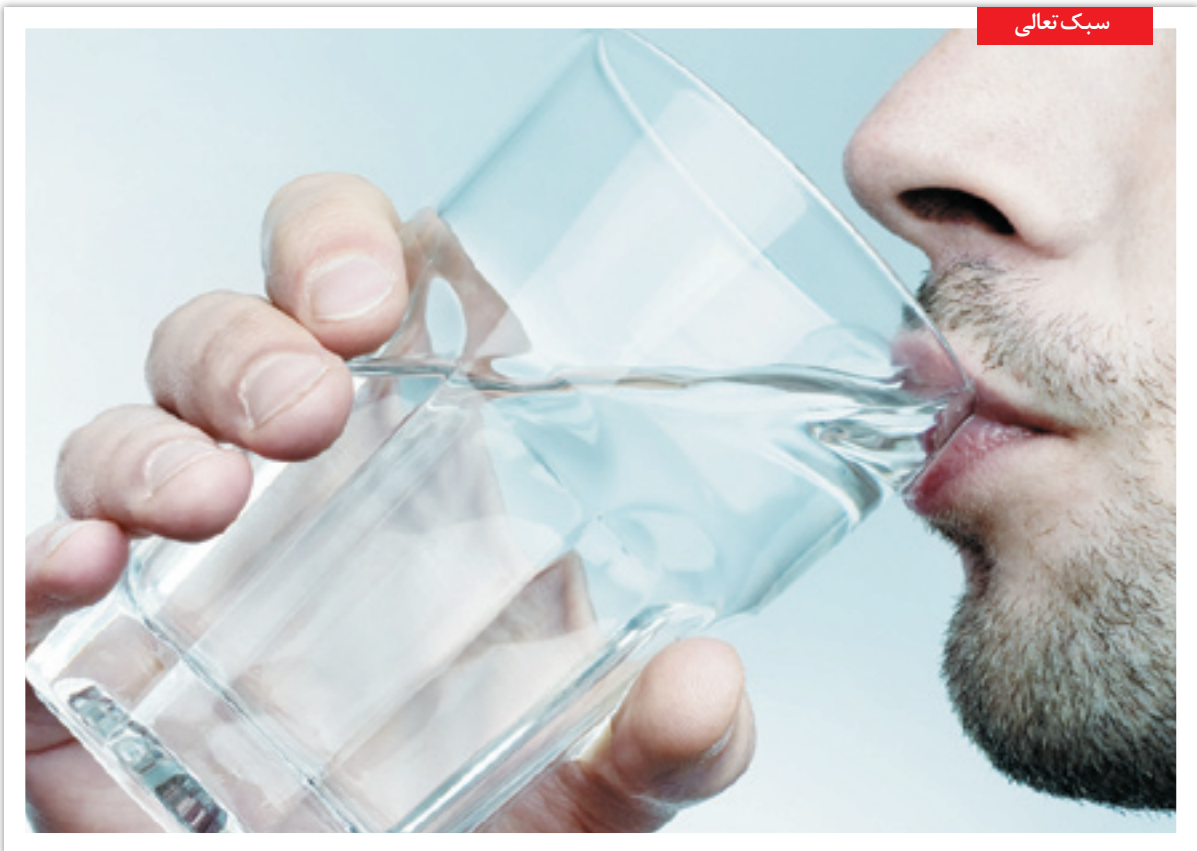
در روایتی که امام صادق (ع) از پیغمبر اکرم (ص) بیان فرمودند اینچنین آمده است. «عبادت ۷۰ جزء دارد و بهترین و بافیلیت‌ترین آن طلب حلال است.» از کتاب شریف غررالحکم حدیث زیبایی را از امیرالمومنین (ع) در این باره می‌خوانیم که فرمودند: «چهار چیز است که اگر به کسی داده شود، پس خیر دنیا و آخرت را به او داده‌اند: راستی در سخن، آدای امانت، پاکی و عفت شکم و خوش اخلاقی.»

بر اساس این حدیث شریف در می‌یابیم که عفت و پاکی شکم، خیر بزرگی است که نصیب انسان می‌شود و پاک بودن شکم، در کسب و تغذیه حلال قرار دارد. کمی تأمل کافی است تا بفهمیم کسانی که در برابر فرزند رسول الله صف کشیدند و کمر به قتل ایشان بستند، آیا از «عفت بطن» بهره‌مند بودند؟

هر انسان عاقل و مسئولیت‌پذیری، با اندک دقتی در

سبک زندگی

سبک زندگی ۸۸۴۸۴۷۱

“

آیه ۲۴ سوره عبس نمونه‌ای است برای جلب کردن توجه انسان به امر مهمی همچون تغذیه روح و جسم. این آیه به ما می‌فهماند که برای سالم زیستن و به کمال رسیدن، باید بحث حلال و حرام را در امر تغذیه جدی بگیریم. در این صورت است که سعادت دنیا و آخرت که همان رضای خداوند است را به دست خواهیم آورد. شکم عقیف و روان لطیف تنها در تغذیه جسم و روح با خوراک نظیم و سالم و حلال به دست می‌آید

افروخته وارد خواهند شد.»

قمار: یا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالأَزْلامُ رِجْسٌ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ: ای کسانی که ایمان آورده‌اید! همانا شراب، قمار، بت‌ها و تیرهای قرعه، پلید و از کارهای شیطان است، پس از آنها بپرهیزید تا رستگار شوید. الْمَيْسِرُ از پسر، به معنای آسانی است. چون در قمار، افراد بدون زحمت، پول به دست می‌آورند، به آن مَیسِر گویند.

قمار در اسلام حرام است. درآمدی هم که از این راه به دست آید نیز حرام و نامشروع خواهد بود. همانطور که در آیه آمده، خداوند قمار را از عمل شیطان شمرده و از آن نهی فرموده است. همچنین می‌بینیم که قمار با ایمان و رستگاری انسان سازگاری ندارد، چراکه خداوند خطاب به افراد با ایمان فرموده است: قمار از عمل شیطان است و با دوری کردن از آن رستگاری حاصل خواهد شد.

شراب: إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعِدَاةَ وَ الْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ: «همانا شیطان می‌خواهد به وسیله شراب و قمار، میان شما دشمنی و کینه بیفکند و شما را از یاد خدا و نماز باز دارد. پس (با این همه مفاسد) آیا دست بر می‌دارید؟» - این آیه از قرآن، به صراحت تمام بیان می‌کند که دعوت به شراب‌خواری قمار، از خواسته‌ها و اراده‌های شیطان است.

خداوند به ما خطاب کرده و می‌فرماید که شیطان با دعوت کردن شما به این اعمال ناشایست، علاوه بر اینکه می‌خواهد بیعتان دشمنی و کینه بیفکند، بلکه هدف اصلی او از این دعوت، باز داشتن شما از یاد خدا و نماز است.

■ **غذای روحمان را چگونه تهیه کنیم؟**

و اما غذای روح... همانطوری که جسم انسان نیاز

“

هر انسان عاقل و مسئولیت‌پذیری، با اندک دقتی در روایات و آیات کریمه در می‌یابد که نه تنها باید خودش کسب و روزی حلال داشته باشد و از حلال تغذیه کند، بلکه اگر نان آور دیگران است و امر تغذیه دیگران را برعهده دارد نیز باید به امر حلال خواری توجه کاملی داشته باشد. خداوند در قرآن می‌فرماید: «قوا انفسکم و اهلیکم ناراً»؛ خودتان را و اهل بیتتان را از آتش حفظ کنید

| چهارشنبه اول شهریور ۱۳۹۶ | اول ذی‌الحجه ۱۴۳۸ |

سبک عدالت

نگاهی به حقوق و تکالیف شهروندی از منظر دینی و اخلاقی

همه شهروندان مدیون و طلبکارند!

■ **زهر هنریخش** ❖

در یک تعریف مجموعه‌ای از قواعد حاکم بر روابط اشخاص در جامعه شهری را حقوق شهروندی می‌گویند که حق ذاتی و فطری همه انسان‌ها بوده و غیر قابل انتقال و صرف نظر می‌باشد. از سویی می‌توان گفت حقوق شهروندی آن بخش از حقوق اساسی است که در قانون اساسی هر کشوری شکل ملی به خود می‌گیرد و فقط شامل حال شهروندان همان کشور می‌شود.

حقوق از نظر لغوی جمع حق است و آن اختیارات،

توانایی‌ها و قابلیت‌هایی است که به موجب قانون، شرع، عرف و فرار دادی برای افراد لحاظ شده است و در اصطلاح اصول، قواعد و مقرراتی است که روابط انسان‌ها را با هم در حقوق خصوصی تنظیم می‌کند.

شهروند صرفاً کسی نیست که در شهر زندگی می‌کند هر چند در لغت این معنا از آن ادراک می‌شود. می‌توان حقوق شهروندی را به نوعی حقوق انسانی شناخت و شهروند را به تک تک افرادی که در یک جامعه با کشور زندگی می‌کنند،

اطلاق کرد. شهروندی وصفی است عادلانه برای تمام افراد و احاد یک ملت که در آن همه از حقوق و وظایف یکسان در مقابل یکدیگر برخوردارند. حقوق مدنی و سیاسی، حقوق اقتصادی-اجتماعی و... از جمله حقوق شهروندی است.

حفظ کرامت انسانی از جمله مصادیق حقوق شهروندی است که در دین و مذهب ما جایگاه ویژه‌ای دارد و در حقوق جزاینی نمود پیدا می‌کند، در واقع مبنای مجرم دانستن یا نداشتن انسان‌ها، نوع و میزان مجازات‌ها در قبال ارتکاب جرائم نسبت به افراد اعمال می‌شود. بر اساس اصل سی و هفتم قانون اساسی جمهوری اسلامی، هیچ کس از نظر قانون مجرم نیست مگر اینکه جرم او در دادگاه صالح اثبات شود.

حقوق مردم بزر یکدیگر یکطرفه نیست بلکه هر کس هر اندازه که از اجتماع و افراد طلبکار است و افراد را در برابر خود موظف می‌داند، به همان نسبت نیز مدیون اجتماع است.

پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: «از رحمت الهی محروم است کسی که سنگینی‌اش بر دوش دیگران باشد»

در تمامی جوامع بشری خلق نیکو، گشاده‌رویی، صبر و بردباری، مدارا کردن با هموعان، تواضع، از خود گذشتگی و... صفاتی پسندیده و مورد

تلاش در جهت خودسازی، حفظ حقوق دیگران و رعایت حقوق متقابل فردی و اجتماعی بین افراد سبب پیشرفت و ارتقای جامعه در سطوح مختلف می‌شود.

درست زندگی کردن و نودوستی در اجتماع، احترام، گذشت، صبر و بردباری، منات رفتار، یاری رساندن به اشخاص، درک متقابل و عشق ورزیدن به هموعان می‌تواند زمینه‌ساز رشد و بالندگی در جهت احترام به حقوق یکدیگر و داشتن شهری خوب با مردمی فهیم و مهربان باشد و در مقابل نیز قهر و کینه‌ورزی، زیر پا گذاشتن حریم افراد، خشم غضب، عداوت و موارد مشابه از جمله عواملی است که جامعه را به سوی نیستی و هرج و مرج می‌کشاند.

همه ما باها شاهد انجام کارهایی خلاف اخلاق عمومی و انسانی از دیگران بوده‌ایم که بر خلاف ظاهرشان، شایسته و مطلوب به نظر نمی‌رسد. افرادی که برای رسیدن به خواسته‌های خود حقوق دیگران را نادیده گرفته و زیر پا می‌گذارند، مانند رعایت نکردن صف‌ها، پارک کردن خودرو در مقابل پارکینگ‌ها و...

بی‌توجهی به قواعد، مقررات و قوانین باعث برهم خوردن نظم اجتماع و تنش در روابط بین افراد و رعایت نکردن حقوق شهروندی سبب بی‌نظمی و هرج و مرج می‌شود که آسیب‌های اجتماعی را رهنمون می‌کند.

همه‌انسان‌ها باهر مقام و منصبی در مقابل یکدیگر از حقوقی برخوردار می‌باشند که رعایت آن وظیفه عینی و دینی شهروندان است. رعایت حقوق افراد در همسایگی، محل کار، روابط دوستانه و غیره از جمله احکام و قوانین اجتماعی است که باید همانند احکام فردی مورد توجه قرار گیرد.

حقوق شهروندی دارای اصول و شرایطی است که همه انسان‌های مسلمان در جهت پایمال نکردن حقوق مردم و احترام به آن و همچنین احساس مسئولیت نسبت به رفتار خود با هموعان و داشتن زندگی سالم و مسالمت‌آمیز در کنار دیگر افسراد جامعه ملزم به رعایت آن هستند.

❖ **کارشناس ارشد حقوق**